

Den lille havfruen - Spesialutgave

Den lille havfruen - Spesialutgave

Ved hjelp av H. C. Andersens klassiske historie om *Den lille havfruen* greier Disney, med Jeffrey Katzenberg i spissen, å revitalisere konsernet og gi dem en ny vår.

The Little Mermaid
Ron Clements, John Musker
Disney Feature Animation
1989
Buena Vista
16:9 (Fullskjerm)
Dolby Digital 5.1
79 min.
2

5

Prinsesse på vift

Den lille havfruen markerer starten på det som kan betegnes som Disneys tredje vår. Etter at Disney hadde etablert den animerte langfilmen med *Snehvit og de syv dvergene* i 1937 og så gjenerobret den animerte langfilmen med *Askepott* i 1950, kom animasjonsfilmen i annen rekke hos Disney-konsernet; etter tv-serier, familieparker, live-action langfilmer og mye annet ikke-animert utover 1960- og 70-tallet. Den kreative toppen var for lengst passert og selskapet var i ferd med å bli tappet for sine skapende krefter. Produksjonen av animerte langfilmer avtok videre på 80-tallet og kjempen lå nede for telling.

Så mot slutten av 80-tallet dukket Jeffrey Katzenberg opp med ideer og energi som revitaliserte den gamle drømmefabrikken. Oppturen startet for alvor i 1989 da *Den lille havfruen* ble lansert med en ny Disney-prinsesse (den første på 30 år) som merkevare og gjorde den animerte langfilmen aktuell igjen for Disney-konsernet. Filmen redet grunnen for en ualminnelig suksessrekke for Disney med Katzenberg som kreativ leder. Under Katzenbergs ledelse leverte konsernet filmer som *Skjønnheten og Udyret* (1991), *Aladdin* (1992) og *Løvenes konge* (1994) - alle fikk umiddelbar klassikerstatus.

Den lille havfruen er løselig basert på Hans Christian Andersens fortelling om havfruen som forelsker seg i et menneske. Disney sper selvsagt på historien for å gi mer rom for humor og dramatik. Havfruen Ariel får humoristisk selskap av fisken Fomle og en pratsom albatross mens det dramatiske tilskuddet ivaretas av havheksen Ursula og hennes medsammensvorne Floatsam & Jetsam.

Det er Ursula som lurte den flotte sangstemmen ut av Ariel til bytte mot at hun får normale ben og sjansen til å erobre prins Erik på land. Sammen med sine kumpaner Floatsam og Jetsam har Ursula lagt en slu plan som ser ut til å lykkes med å frarøve Ariel både stemmeprakt og kjærlighet. Gjennom den vakre Ariel forteller Disney en engasjerende historie om kjærlighet og frihet, iblandet

humor - som skapt for å smelte små jentehjerter.

Den lille havfruen er ikke den sterkeste av filmene produsert under Katzenberg, men den satt likevel en standard for de kommende suksessene. Ett viktig element var å etablere sterke ledende karakterer som publikum kunne identifisere seg med, men som likevel har et element av det fantastiske i seg. Et annet viktig element var musikk som et avgjørende dramaturgisk hjelpemiddel. Så nært som alle Disney-produksjoner med Katzenberg som kreativ drivkraft har sterke musikalinnslag. Så også med *Den lille havfruen*.

Flere av høydepunktene i *Den lille havfruen* er et resultat av Alan Menkens musikalske magi - filmen dannet opptakten til et samarbeid med Disney som fremdeles varer. Disneys største suksesser på 1990-tallet var med Menken som låtsmed, så som *Skjønnheten og Udyret* og *Aladdin*. Filmen forsterket også samarbeidet mellom regissørene Ron Clements og John Musker, som senere har vært involvert i flere av suksessfilmene til Disney. De to er også involvert i Disneys seneste prinsesseprosjekt *Frog Princess* som ser ut til å få premiere i 2009.

På animasjonsfronten viser Disney muskler med *Den lille havfruen*. På dette tidspunktet har Disneys 'Nine old men' vært ute av historien en god stund og en yngre generasjon har overtatt den kreative prosessen. Sjefsanimatørene Glenn Keane og Marc Henn ledet produksjonen, mens yngre stjerner som Andreas Deja stod for deler av karakteranimasjonen. Det er lite å si på animasjonen - den holder høyt Disney-nivå, selv om den mangler dybden og rikdommen Disneys fremviste på sine tidligste produksjoner. Produksjonen er den siste i konsernet som i hovedsak gjør nytte av tradisjonelle 2d-animasjonsteknikker. Deler av filmen gjør nytte av Pixars digitale fargeleggingssystem CAPS og enkelte detaljer er utført i digital 3d-animasjon.

Et særlig kjennetegn ved dagens animerte langfilmer fra Hollywood er de eviglange rollelistene bekledd av kjendiser. Man kunne forvente det samme fra *Den lille havfruen*, men filmen har ingen kjente skuespillere på rollelisten. Faktisk er det sånn at den norske versjonen har flere kjente navn enn den originale. Den norske Ariel gestaltes av Sissel Kyrkjebø som gjør en overraskende sterk prestasjon både skuespillermessig og mer selvsagt på sangnumrene. Ellers møter vi også Helge Jordal som Ariels påpasser Sebastian og Anne Grethe Preus som Ursula. Den norske versjonen føles likevel fattigere sammenliknet med originalen - eksempelvis fanger ikke Jordals versjon av Sebastian opp originalens rastafaridialekt. Dermed blir også poenget med den reggae- og calypsoinspirerte musikken til Menken og tekstene til Howard Ashman borte.

Den lille havfruen og suksessformelen med prinsesse på evig jakt etter kjærligheten tar opp trenden fra Disney-klassikere som

Snehvit,

Askepott og

Tornerose, viste seg å være avgjørende for Disneys comeback. Utover 90-tallet etablerte Disney en sterk merkevare rettet mot småjenteselementet - en målgruppe som til en viss grad hadde blitt oversett av Disney gjennom de haltende, animerte langfilmproduksjonene på 1970- og 80-tallet.

Med

Den lille havfruen finner Disney-konsernet tilbake til noe av det Walt Disney etablerte i sin levetid da magiske historier stod i sentrum for produksjonen.

Den lille havfruen er ikke den beste av filmene i suksessrekken som strekker seg utover 90-tallet, men den innehar mange av de elementene som gir filmen en naturlig plass i Disneys animasjonskanon.

Utgivelsen:

Denne spesialutgivelsen av

Den lille havfruen gis kun ut som enkeltisk i Europa, mens den gis ut som dobbeltdisk i USA.

Dette er en praksis Disney/Buena Vista har praktisert på enkelte av Disneys gjenutgivelser de siste årene. På dette viset går vi glipp av mye ekstramateriell knyttet til utgivelsen - synd.

Ekstramateriellet som vi finner på den enkle utgivelsen holder likevel grei standard med de vanlige innslagene av dokumentarer knyttet til produksjonen, spill og aktiviteter, samt musikkvideoer. Intet veldig spektakulært, men helt greit. Den beste dokumentaren handler om H.C. Andersen og historien bak historien - hvor vi både får vite mer om originalversjonen og om Disneys urealiserte versjon fra 1940-tallet. Et høydepunkt er danske Kay Nielsens skissemateriell.

Et annet høydepunkt på utgivelsen er den animerte kortfilmen

The Little Match Girl basert på H. C. Andersens historie. De har ikke kommet så mange kortfilmer fra Disney de siste årene, så dette er et hyggelig gjensyn. Kortfilmen er tro mot Andersens tragiske historie om den fattige jenta som selger fyrstikker for å finansiere tilværelsen. Animasjonen i digital 2d er utført med stødig hånd og designen er klassisk med neddempede farger. Filmen ble nominert til Oscar i 2006, men måtte gi tapt overfor Torill Koves

Den danske dikteren.

Overgangen til DVD-formatet er godkjent. Det forekommer noen komprimeringsfeil underveis, men ingenting veldig skjæmmende. Bildet er restaurert og oppdatert til dagens standard, men fremstår likevel som bløt og lite sprudlende. Lydbildet gjengis i Dolby Digital 5.1 og formidler musikk og tale greit.

Jevnt over en god utgivelse, som kunne vært ennå bedre hvis Disney/Buena Vista hadde hatt mot til å servere oss den doble utgivelsen her på berget også.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 16.04.07

Anmeldelsen publiseres i samarbeid med Hjemmekinoguiden DVDnett.no

Ja

[DenLilleHavfruen_cover;](#)